

HECE TAŞLARI

aylık şiir dergisi

68.on5ekim2020

hece taşları

aylık şiir dergisi

yayın yönetmeni

tayyib atmaca

son okuma

metin özarslan

kapak fotoğrafı

yasin mortaş

muhabbet yeri

on2şubat belediyesi

kültür müdürlüğü

kahramanmaraş

0535 391 92 50

hecetaslaridergisi@gmail.com

68 sayı 15 Ekim 2020

issn 2149-4509. (e-dergi)

BU SAYIDA

- Tayyib Atmaca/ Ruh Yarası
- Tacettin Şimşek / Işığa Güzelleme
- Dədə Şəmşir / Altındayam
- Mehmet Durmaz / Aşk Taşkını
- Cemalettin Gündoğan / Gizlidir
- Mustafa Özçelik / Şiir ve Gelenek

Üzerine Konuşmalar

- Turan Çakmak / Canın İsterse
- Hatice Ayşe Hasan / Fütâde
- Erhan Çamurcu / Korkuyorum Allah'ım
- Hüseyin Zarar / Suskun
- Kadir Karaman / Türküm Dilim

Türkçe Benim

- Vahid Aslan / İndi
- Süleyman Aydemir / Şair Ölümlüdür
- Zərəngiz Dəmirçi Qayalı / Qarşıla
- Mehmet Baş / Dağlar
- Fatih Kandemir / Yunus Çeşmesine

Susamış Gönüllere

- Metin Özarslan / İnatçı Şiir

● Tayyib Atmaca

Ruh Yarası

Anne neredesin ruhum kanıyor, babam da gelmiyor rüyalarım, yaşadığım ömrün çeyreği kadar, bir hayata dayanamaz bu kalbim, her gün korkum biraz daha büyüyor, çile tezgahında gam dokuyorum, gözümde küçülüp duruyor dünya, baktığımı tanımıyor gözlerim, yoksulluk günlerim bundan güzeldi, avcumun içinde kuşları yemler, yerin göğün sahibine salardım, yatarken tadına varırdım şükürün, yarınların hesabını yapmazdım, her sabah kuşlarla birlikte kalkar, nasibin peşinde kanat vururdum.

Annen baban bacıların yok artık, uzaktaki ağabeyin de aramaz, sen ona ulaşmak istediğinde, bir karaçalıya takılır sesin, gözün ufukların ardına bakar, gönlünün önünden çocuklar geçer, torunların el sallarlar uzaktan, koca evde tek başına yaşarsın, ağzında bir ağıt tutuşur bazen, gözlerine çöker karabulutlar, herkes yatağına çekildiğinde, pencereye konar yağmur kuşları, ikide bir telefona bakarsın, sen ararsın seni aramayanı, ağzının içinde dolaşır kahır, sesinde bir sitem çiçeği açar, toprağın rengine yaklaşır yüzün.

Ben mi serzenişte bulunuyorum, yoksa yaşlananlar çok mu konuşur, susarak ne kadar çılglık kopardım, kaç kere çığların altında kaldım, bağırdım sesimi yüreğin duydu, donmak üzereyken sevgin yetiştirdi, böyle böyle savdım kaç kara kışı, kaç bahar yaşadım aklımda değil, ben mi hızlı koşuyorum ruhum mu, kim kimi geçiyor bilemiyorum, her gün biraz daha hayatın yükü, ağırlaşır ama yollar kısalmaz, erdemlerimizin içi boşalır, söz cevize benzer içi bahtıma, herkes beni kırar sen kıramazsın, kemirir dururum kendi kendimi.

Anne benden önce bu gezegeni, terk edip gitmeyi aklına koyma, *sen gidersen kendim berdar ederim*, yakama asılır kimsesizliğim, kaşyıp dururlar yaralarımı, kaldıramam acıların yükünü, her gece körkütük sarhoş olurum, ayaklarım birbirine dolaşır, pencereden bakan camdan dostların, kahrını çekecek gücüm tükenir, sessizliğe gömülürüm gidersen, içim nasıl daralıyor bir bilsen, gece namazına beni de kaldır, avcumuzda uçurunca kuşları, başımı sinene koyduğum zaman, sancılarım akıp gitsin toprağa.

● Tacettin Şimşek

Işığa Güzelleme

Vefatının 2. Yıl Dönümünde Ustam Bahaettin Karakoç'un Şiirini Tahmis

Sen gözlerinde yıldızları taşıyan mihrace
Al sevgini eline yürü sonsuza gönlünce
Zaman bahtın ellerinde sihirli dönence
Deli-beyaz dişi, ey sürekli balkıyan ece
Gündüz bahar güneşiydin, dolunaysın bu gece

Sözün altın cevheri belli ki hayli derinde
Farz et ki bugün şiir olmak varmış kaderinde
Kuş resimleri çizer kim olsa senin yerinde
Yeşeren raksındır, kuş ve ceylan figürlerinde
Yayladan yaylaya bir diri çığlık devrilince

Gökler bir şehrayine hazırlanır hayal bu ya
Başlar denizler ufkunda rüya içinde rüya
Bir senfonik ezgiler sahnesine döner dünya
Mavi bir sağnak gibi bastırır müzik ve hülya
Çağ seni yorumlar her sanatta, erdemli yüce

Soylu renk odur ki en sevdiği renge boyana
Işık denir mi renklerinden birine kıyana
Kimi gün el çeker çağdan çekilir aşiyana
Atlarla, balıklarla, bütün kuşlarla yan yana
Ruhun doruk doruk hicreti, bir soylu imece

Hayalim seninle her zaman düğünde dernekte
Bir gün yıldızlara ulaşmak mümkün mü demekte
Seni özlemekte sadece seni özlemekte
Has ekmekte, ak duvakta, gülde, düşte, emekte
Sensin onurlu zaferleri yansıtan bilmece

Can uğruna can vermek oyunsa ne büyük oyun
Aşk özüdür rüzgârın toprağın ateşin suyun
Ey sevgili ruhun bana bir otağ-ı hümayun
Delim, tatlım, kurban olayım, yüreğime soyun
Gündüz bahar güneşiydin, dolunaysın bu gece

(öl. 17 Ekim 2018)

● Dədə Şəmşir

Altındayam

Dostlar, bağışlayın, dura bilmirəm
Yan üstə qalmışam, daş altındayam.
Üstündə gəzdiyim qara torpağın,
İndi də mən onun baş altındayam.

Qəbrimi bel, düsər, qazıb çox dərin
Mərd necə göstərsin burda hünərin
Çökmüşəm altına elə bir nərin
Tərpənməz bir dağın döş altındayam.

Cananım hardadır, mən isə harda
Aşiq məxsuş qalıb belə diyarda
Bir quru qəfəsəm dar bir məzarda
Kəfənə qəm yağıb, yaş altındayam.

De hanı qələmim, hanı dəftərim
Nə yazım dünyadan, nə var xəbərim
Yetişsin dadıma Kərrari-Kərim
Suala cavabsız iş altındayam.

Qardaş yox burda əlimdən tuta
Nə anam, nə bacım, tapılmaz ata
Gəlib çatdım bu qaranlıq zulmata
Bala uçurmayan quş altındayam.

Görünmür oylaqlar, gəzdiyim dağlar
Axtarıb hey məni yarım qan ağlar
Gözündən içdiyim sərin bulaqlar
Bilin, köksünüzün tuş altındayam.

Toylarda çaldığım sədəfli sazım
Ellərə yadigâr qaldı avazım
Məzar zimistandır, açılmaz yazım
Boranı səngiməz qış altındayam.

Qeyb oldum gözündən dayı, əminin
Vəfalı dostların, söz həmdəminin
Mənə çörək verən qızıl zəminin
Kübrəsi olmuşam, xış altındayam.

Oğul hayandadır, qız hayandadır
Dağlara baxdığım göz hayandadır
Şəmşir hayandadır, saz hayandadır
Fikrə qərq olmuşam, huş altındayam.

● Mehmet Durmaz

Aşk Taşkını

Gösteren, gönlüm değildir
Gözdür, göz ile yetinmem
Kelam değil dilimdeki
Sözdür, söz ile yetinmem

Ben susarım bazı bazı
Dillenir ruhumun sazı
Bütün olmaktır niyazı
Cüzdür, cüz ile yetinmem

Sükûtumu yâr işitse
Kuşum sığmazdı kafese
Bin can versem bir nefese
Azdır, az ile yetinmem

Hâl dili olursa dilim
Anlatır dosta ahvalim
Sessizce yanan kandilim
Közdür, köz ile yetinmem

Ne cehennem ne de cennet
Ne usululuk ne de cinnet
Her mihnete ettim minnet
Nazdır, naz ile yetinmem

Dünya durağında durdum
Bu pazarda dostu gördüm
Atımı bir yola sürdüm
Düzdür, düz ile yetinmem

Tabipler baksa bin defa
Yaram azar bulmaz şifa
Bu cefadır cana sefa
Hazdır, haz ile yetinmem

Ben yürürüm, giden sensin
Varımı var eden sensin
Kışı bahar eden sensin
Yazdır, yaz ile yetinmem

Parça parça yarık yarık
Yaprağı yok, dalı kırık
Kârım, şimdi özü çürük
Kozdur, koz ile yetinmem

Can dokumakilmekilmek
Varlık dağlarını delmek
Cananın yolunda ölmek
Azdır, az ile yetinmem

● Cemalettin Gündoğan

Gizlidir

Aşkı tarif etmek zor ama şunu derim ki,
Sevenin sevdiğine bakışında gizlidir.
İnsanların düştüğü öyle farklı durum ki,
Ferhat'ın o dağlara çıkışında gizlidir.

Beklemediğin anda gelir anında bulur.
Kendi bitmiş olsa da derinde izi kalır.
Yeri gelir haz olur, yeri gelir köz olur.
Yüreği alev alev yakışında gizlidir.

Ondan başka hiçbir şey barınmaz ki serinde.
Uyku tutmaz düşünüp her gecenin köründe.
Yüreklere hoplatır durdurmaz hiç yerinde.
Mecnun'un çöle doğru akışında gizlidir.

Köle ve esir olmak inan onun yüzünden.
Artık vazgeçemezsin baharından, yazından.
Onu andığın anda sel olarak gözünden.
Damla damla gözyaşı döküşünde gizlidir.

Ayırt etmez kavurur önüne gelenleri.
Zaman geçer belki de ağlatır gülenleri.
Bin bir çeşit çiçekten toplayıp polenleri.
Arının peteğe balı döküşünde gizlidir.

Çiçeklerin sultanı odur böyle biline.
Bakmaya doyum olmaz beyazına, alına.
Sabahleyin erkenden açarak bülbülüne.
Güllerin miski amber kokuşunda gizlidir.

Ne dersene de boşuna hiçbir şeyden anlamaz.
Bu gönül yarasıdır ilaç, merhem önlemez.
Sultanmış, hükümdarmış, padişahmış dinlemez.
Çaresizce boynunu büküşünde gizlidir.

Hepsi aynı değil ki, birçok çeşidi vardır.
Bazen hidayet yolu, bazen ise bir şerdir.
Gerçeğini bulunca ulaşması çok zordur.
Yolların daima hep yokuşunda gizlidir.

Şiir ve Gelenek Üzerine Konuşmalar/yirmidokuz

●Mustafa Özçelik

Konuşturan: **Tayyib Atmaca**

Önünüzde tarihi bir kapı var ve siz bu kapıyı elinizde avuç alanınızı aşan bir usta elinde dövülmüş bir anahtar ile sözün kapısını açtığınızda gelenek ve şiir üzerine döşediğiniz, ruh ve gönül iççiliği ile süslediğiniz şiir otağı nasıl meydana geldi?

Şiirin kapısına hepimizin yolu mutlaka düşer. Ama o kapıyı çalıp çalmadığımız, içeri girip girmediğimiz konusu herkese göre değişir. Ben, şiirin kapısını yaşım gereği tam bir bilinç hali içinde olmasam bile meğerki çok erken çalmışım. Daha ilkokula bile gitmeyen bir çocuk iken ninemin söylediği Yunus Emre ilahileri, annemin ve ablamın özellikle bir işle uğraşırken söyledikleri türkü ve maniler bende derin bir etki bırakmış ve şiir- şiiriyet adına meğerse ilk tohumları ekmiş yüreğime. Ben şuurlarımdaki o geleneksel şiir algım dolayısıyla şiirde de düşüncede de bir kişinin, derginin, çevrenin etki alanı içinde olmayı hiçbir zaman tercih etmedim. Bu yüzden mesela lise yıllarında diyelim Nuri Pakdil'in Edebiyat dergisi ile Ahmet Kabaklı'nın Türk Edebiyatı dergisini birlikte okurdum. Bir yeni tarz şiir örneklerinin diğeri ise geleceği şekil ve ruh olarak sürdüren şiir örneklerinin yer aldığı dergilerdi. Hatta Yeni A, Yansıma gibi sol dergiler de vardı okuduklarım arasında. Diyeceğim şu ki, şiir anlayışım itibarıyla Türk edebiyatının bütün eğilimlerine açık oldum. Ama şuurlarım beni her zaman gelenekle irtibatlı halde tuttu. Yazmaya çalıştığım şiirin de gelenekten kopmayan ama kendi zamanının ruhunu da ıskalamayan bir şiir olduğunu düşünüyorum. Yol rehberlerim de buna göre oldu. En başta mektuplarıyla kişisel olarak ilgilenen ve şiirde yol önderliği yapan Cahit Zarifoğlu'nu rahmetle anıyorum. Ama ondan ruh olarak ondan beslensem de dil ve biçim olarak farklı bir güzergâhta yürüdüm. Mesela Sezai Karakoç'u, Erdem Beyazıt'ı, M. Atilla Maraş'ı kendime daha yakın gördüm. Yine Cahit Zarifoğlu'nu okurken aynı anda Bahattin Karakoç da okuyordum. Necip Fazıl, Ahmet Muhip Dranas, Atilla İlhan, Behçet Necatigil, Ziya Osman Saba çok önemseydiğim isimler oldu. Gülten Akın'ı, Ahmet Oktay'ı sayabilirim bu isimler arasında. Daha gerilere gidersek Fuzuli ve

Şeyh Galip isimlerini anabiliriz. Halk şiiri ise tercihler elbette değişebilir ama benim için Karacoğlan, Dertli ve Seyranî demektir. Tabii hep var olan isim ise Yunus Emre'dir.

Yanınıza genç bir şair adayı geldi, elinde üç beş tane şiiri var ve günümüz şairlerinin parmak izlerini taşıyan ya da taşımayan şiir eskizlerini size sunarak "ağabey bu şiirlerimi bir bakar mısınız, benden şair olur mu?" dedi. Bu şair adayının yol hazırlığı gönül çantasında neler olmalı?

Böyle örneklerle elbette karşılaşıyoruz. Böyle bir durumda öncelikle o kişide ve yazdıklarında şair ve şiir kumaş var mı ona bakıyorum. Şiir kumaşından kastım ise, bana gelen arkadaşın gönül ve zihin dünyasında olmasının gerekliliğini düşündüğüm şeylerdir. Çünkü şairlik, hayata, hakikate, kâinata vb. herhangi bir insandan farklı bakmayı gerektirir. Bu tabii, "farklı bakayım", "farklı yaşayayım" diyerek olmaz. Bu hem bir fitrat meselesidir hem de o güne kadar okudukları, kazandığı değerler, aldığı eğitim gibi hususlarla ilgilidir. İşte bu yüzden o arkadaşta bir şiir kumaşının var olduğuna kanaat getirirsem onun için faydalı olabileceğini düşündüğüm önerilerimi söylüyorum. Önemseydiğim bir husus da o arkadaşın bu işe bir heves olarak mı giriştiği yoksa şiirin onda o henüz bunun farkında olmasa bile vazgeçilemeyecek bir durum olup olmadığıdır. Çünkü "aşk olmadan meşk olmaz." İşte heves dediğimiz o husus, bu aşkın başlangıç noktası demektir.

Gelenekle gelecek arasında kurulan köprüden elimizi kolumuzu sallayarak geçebilir miyiz? Bu köprüden geçebilmek için hangi çığırardan geçmemiz gerekir?

Bu tarz bir geçiş söz konusu olamaz. Hiç kimse çıkmasa Bir Deli Dumrul çıkar ve geçmeniz için akçe ister. Çünkü gelenekten, geçmişten geleceğe gidiyorsak heybemizde nelerin olduğu hem kendi şairlik hikâyemiz açısından hem de yazdığımız şiirlerle bu milletin kültürüne, edebiyatına ne kattı-

ğımız bakımından önemlidir. Bir kere geçmiş, iyice okunmalı ve özümsemeli. Hiç ağaç, kökü olmadan çiçek açıp meyve veremez. Verir dersiniz bir yerde gördüğüm şu trajik komik durum orta çıkar. Kesilen bir ağaç kütüğü –tabii kurumuş üzerine yapma çiçekler, meyveler işitilmiş. İşte o yapma çiçek ve meyveler ne ise kösüz bir şiir, edebiyat da odur. Ortada adına şiir denilen bir metin vardır. Ne var ki canlı, tabii değil yapaydır. Ne çiçeği ne meyvesi bir fayda sağlamaz kimseye. Bir önemli husus da şairin milletinin diliyle kurduğu bilgi ilişkisine duygu da katmasıdır. Bu durum, dili kullanma konusunda şairi dikkatli ve bilinçli yapacaktır.

Günümüzde geleneksel şiirin memelerinden emmeden modern şiir yazılabilir mi?

Ben, yazılamayacağı kanaatindeyim. Zira “ben gelenekten beslenmedim” diyen modern bir şairin bile mutlaka beslendiği bir yer/kaynak vardır. Mesela bizim geleneğimizden bir şey okumamıştır ama önemseydiği, örnek aldığı yabancı bir şair mutlaka olmuştur. Ama işte o yabancı şair, bizim hatalarımıza düşmemiştir. Kendi şiirinin inşasında mutlak gelenekle, özellikle de kutsal kitapla kesinlikle bağ kurmuş, ondan beslenmiştir. Bu bakımdan beslendiğiniz kaynak kendi şiir geleneğiniz olmasa da bu şekilde başka bir dünyanın şairi aracılığıyla onun geleneğine bağlanmış olursunuz. Diyelim Fuzuli okumazsınız ama Rilke okursunuz, o zaman belendiğiniz kaynak, onun beslendiği kaynak/lar olur. Ama Rilke’yi diyelim Fuzûlî ile birlikte okursanız doğru bir yoldasınız demektir. Mevlâna’nın pergel metaforunda söylediği gibi, sabit ayağınız kendi kültürünüz, değişken ayağınız bütün dünya kültürleri olmalıdır. Kısacası gelenek bir annedir ve sütüyle bizi besler/beslemelidir.

Divan ve halk şiirini tanımadan günümüz “modern şiiri”ni yazarken karşılaştığımız engelleri nasıl aşmalıyız?

Gelenekle ilişki, bir “şekil meselesi” değil bir “ruh meselesi”dir, “anlam”la ilgili bir konudur. Diyelim ölçü, kafiye gibi şekil özellikleriyle yazmak, mutlaka manada gelenekle irtibatı göstermez. Tamam, bunlar da bilinmeli ama asıl olan geleneğin ruhudur. Yunus Emre, ölüm ve hayat üzerine söylediği “Ölür ise tenler ölür, canlar ölesi değil” mısraındaki

yaklaşımı bu konuyla ilgili olarak da düşünebiliriz. Geleneksel olanın teni (şekil), ölebilir ama ruhu ölmez. Bunu bir ağaç gibi düşünecek olursak ölmesine, kurummasına da izin vermemeliyiz. Çünkü millet hayatındaki devamlılığın sağlıklı oluşu dilinin, kültürünün de sağlıklı gelişmesine bağlıdır. Düşünün Osmanlı’nın kuruluş sürecindeki Türkçe hassasiyetinin korunamayıp Arapça-Farsçanın olması gerektiğinden fazla bizi etkilemesi ne tür durumlara düşürmüştür. Keza Tanzimat’tan sonra bu defa aynı durumu batı dilleri bağlamında yaşadık. Ama en kötüsü dil devrimi ile gerçekleşti.

Köksüz ve öksüz bir hale geldik. Bu olay, Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak gibi bir gerekçe ile yapılırsa bile asıl hedefin bu olmadığını, bizi Arapça-Farsça kanalıyla gelen İslam kültüründen uzaklaştırmak olduğunu biliyoruz. Kısacası dil devrimi şairin şiirini yazarken karşılaştığı en büyük engeldir.

Mesela burada da sadece kelime meselesi değildir. Mesele başta da söylediğim gibi o kelimenin/kelimelerin zihniyet dünyaları, anlamlarıdır. Onlarla irtibatın kesilmesidir. Bunun için kelime ve kavramlar açısından çok zengin olan Osmanlı Türkçesini iyi bilmeliyiz.

Sözlü bir medeniyetin köşe taşlarını oluşturan şiir nasıl oldu da gönül ve ruh ikliminden uzaklaşarak içi boş kelime yığımlarıyla dolu sadece manası yazının karnında saklı “şiir” şekline dönüştü?

Bu, az önceki zorunun cevabında da söylediğim gibi yazılı kültür dönemindeki pek çok olayla ama en çok da kelimelerle onların zihniyet dünyalarıyla ilgilidir. Bir de şaire biçilen toplumsal rol, sözlü kültürdeki gibi olmamış yahut olamamıştır. Şairler de aydın yabancılığının bir başka kesimini oluşturmuşlardır. İstisnai örnekler elbette var. İyi ki de var. Ne var ki duygu, duyarlık yabancılığının, yabancılığın en kötü şeklidir. Yeni şair tipi hakikatten koptuğu için hayattan ve insandan da kopmuştur. Hatta bu uzaklaşma bizzat kendi öz varlığı için de geçerlidir. Böyle olunca da yani bu uzaklaşma yahut yabancılığın okurla bir mana, gönül bağı kurulmasına imkân vermemektedir. O zamanda şair, o ruh ve anlamdan uzaklaştığı için bize içi boş bal kovanlarını bize şiir diye sunmuş olmaktadır.

Şiir bize neyi anlatır?

Şiir, kalbin sesidir. İçimizdeki hakikatin kelimeler aracılığı ile dile getirilmesidir. Şiir, bizi bütün yaratılmışların sırrı üzerinde tefekküre ve tahassüse sevk eder. Böylece bütün varlıklarla şiir aracılığıyla bir münasebet kurma imkânı buluruz. İnsanın kendini bilmesi ve bulması da şiir sayesinde mümkün olur. Şayet kalp kanalları açıksa buraya Rabbani ilhamlar dolar. Onların verdiği nasiple duygular, kelimeler vasıtasıyla ete kemiğe bürünür. Bu yüzden şiir, öncelikle kelimedir ama biz şiirle kelimenin/kelimelerin ötesine yolculuk yaparız. Bu yolculukta mecaz hakikate, hakikat mecaza dönüşür. Çünkü hakikatle doğrudan münasebet kurmak insanın kaldıracabileceği bir şey değildir. Bu yüzden O'ndan gelen tecellileri gönül aynasında görür ve bunları bize tek imkân olarak sunulan kelimelerle dile getiririz. Hakikatle bu bağ, mutlak vuslat hali olmayacağı için de şiir, ney'in inlemesine, dertli dolabın feryadına, hasrete dönüşür. Vuslat gerçekleşinceye kadar şiir bunu dile getirir. Nasip olup bulduğunda ise dil susar. Artık şiir, bizi götüreceği yere götürmüş orada pervane misali kendimizi aleve teslim etmiş oluruz.

Şiirde usta çırak ilişkisi var mıdır?

Varlığından yokluğundan önce böyle bir ilişki gerekli midir diye sormak gerekir. Ben, bunun mutlak gerekli olduğunu düşünüyorum. Zanaat da sanat da hocasız olmaz. Ama bu eğitimin mutlaka bir kurumsal yapıda, şairle doğrudan ilişki içinde olması gerekmez. Okuma, anlama yoluyla da bir şaire çırak olunur. Şair, ustalaştığında ise helalleşerek kendi şiir dükkânını açar yani kendi şiirini ortaya koyar. Diğer yandan usta-çırak ilişkisi ister doğrudan isterse dolaylı olsun, şair adayına sadece şiirin ne olduğunu öğretmez, bir anlayış, bir tavır ve eda kazandırır. Ben bunu çok önemli görüyorum. Anlayış ve tavır olarak sahip olduğumu düşündüğüm pek çok iyi hali böyle ustalara borçluyum. “Bugün böyle bir ilişki var mıdır?” sorusuna ise “vardır” şeklinde cevap veremiyorum. Yeni nesil şairlerin çoğu kendi tarihlerini bırakın asırlar önce yaşamış bir şairle, kendinden bir kuşak öncesiyle bile başlatmıyorlar. Çoğunun şairlik hikâyeleri kendileriyle başlıyor. Bir silsile anlayışından uzaklar. İşte bu köksüzlük, onların tarihlerini de kendi sonlarıyla

bitireceği için kendi zamanına sığmayan başka zamanlara ulaşan şiir örnekleriyle karşılaşmıyoruz. Şiir, bir tüketim nesnesine dönüşüyor. Böylece olunca da şair çok ama şiir az görünüyor. Çünkü şiirini Türkçe ile yazmak bir şairi Türk şairi yapmaz. Mesela zihniyet meselesidir. Tekrar söylemek isterim ki mesele kelimeyle, şekille değil ruhla, anlamlarla ilgilidir.

Şair kendi üslubunu nasıl oluşturur?

Allah, her birimizi çok özel ve çok güzel yaratmıştır. Bu özel kılınma imkânı şairin de anlatımında şahsi bir üslup sahibi olmasını sağlıyor. Bu elbette ve öncelikle okumalarla, tefekkürle, hayret ve hayranlıkla başlar. İşin başında taklit, etkilenme ve bir örneğe/örneklerle bakarak şiir söylemeyi getirirse de ardından taklit, tahkike dönüşür ve kendi türkümüzü söyleme durağına gelmiş oluruz. Bu da her bir kelimeye şahsi olarak ruh katmak, dili kendimize ait bir dile dönüştürmekle mümkün olur. Bu gayret gösterilir ve bu aşamalar geçilirse buğday, şairin değirmeninde una, ardından gönül ateşinde ekmeğe dönüşür. İşte bu şiirdir.

Gelenekten habersiz geleceğe şiiri nasıl taşıırız?

Gelenekten habersiz şekilde geleceğe ulaşma imkânı söz konusu olmaz. Şairin kanatlarını açıp geleceğin semasına ulaşması, yuvasında yani gelenekte uçmayı öğrenmesiyle mümkün olabilir. Gelenek, bir annedir. Suyumuz aldığımız bereketli bir pınardır. Oradan beslenerek bir ırmak misali geleceğe akarız. Şayet bu canlılık, hareketlilik olmazsa su yosun tutar. Gelenekten yani kaynaktan aldığını geleceğe taşıyamaz. Bu yüzden bütün büyük şairler, geleneğin kucağında büyürler ama orada kalmazlar. Emekleme ve yürümeyi öğrenip kendileri olarak geleceğe ulaşırlar.

Modern şiir ya da günümüz şiiri deyince neyi anlıyoruz?

Modern şiir, adına modern dediğimiz hayatın bir sonucudur. Bu hayat ise fitrata aykırı, insani olmayan, yaşamak istediğimiz değil yaşamak zorunda bırakıldığımız hayatın adıdır. Bu yüzden böyle bir hayatın şiir de zorlama ama daha da fecisi ruhsuz ve manadan yoksun bir şiirdir. İstisnaları elbette

vardır ama onlar, modernizme direnen, geleneği ıskalamayan şairlerdir. Şiir, tek başına kelimeler üzerinde tasarruf yaparak gerçekleşen bir inşa faaliyeti değildir. Yani şiir, öncelikle kalbin rahminde döllendir, vakti geldiğinde hayata çıkar. Bu yüzden şiir “yazılan” değil öncelikle “söylenen” bir metindir. Sadece yazılan bir metin ise yapma bebeklere yahut çiçeklere benzer. Rengi vardır ama canlı değildir. Kokusu ise hiç yoktur.

Edebiyat dergilerinde şiir “başrol oyuncusu” olarak önyazıdan hemen sonra “cam kenarı”nda yer almasına rağmen neden şiir kitapları basılmıyor, basılrsa da satmıyor. Şiir dergilerin ya da okurun “dolgu malzemesi” mi oldu?

Günümüz edebiyat dergileri gerçekten de tıka basa adına şiir denilen metinlerle doludur. Bunu hiç de hayra alamet bir durum olarak görmüyorum. Zira kemiyet, keyfiyeti öldürmüşse benziyor. Ama sayıca fazla olmasa da güzel örnekler de yok değil elbette. Fakat şiire olan ilgisizlikte hayatın şiiriyetine yabancı kalışımızın da rolü büyüktür. Bugün bir duyarlılık ve anlam kaybı söz konusudur. Metafizik olanla irtibat zayıflayınca yahut kopunca şiir de hayatımızdan çıkmış olmaktadır. Bu elbette geçici bir durumdur. İnsan önünde sonunda kendiyi yüzleşecek ve şiirle, şairle buluşacaktır bir gün. Ama şimdilik durum, dediğiniz gibi maalesef. Şiir dolgu malzemesi olmanın, tüketim nesnesi olmanın ötesine geçemiyor.

Şiir kitaplarının da hikâye, deneme ve roman kitapları gibi çok okunması için özellikle Millî Eğitim Bakanlığının öncülüğünde edebiyat öğretmenlerinin öğrencilerine şiir ezberletmeleri ve şiir kitapları önermeleri şiiri ve şiir kitaplarına açılan kapıyı aralar mı?

Sorun genel ve çok yönlü. Ne var ki bu şiiriyezsiz iklimden çıkmak için hepimize düşen şeyler var. İnsanlar, şiirler, şairle elbette eğitim süreçlerinde tanışıyorlar. Bu yüzden okullara, öğretmenlere düşen pek çok görev var. Her öğretmen eline bir şiir, şiir kitabı alarak sınıfa girse, derse başlamadan örnek bir metin okusa, ardından kısa bir değerlendirme yapsa eminim bir şeyler değişmeye başlayacaktır. Şiir ezberletmenin, şiir defteri hazırlatmanın da şahsen faydalı olacağını kendi öğretmenlik

tecrübelerimden biliyorum. Ama tekrar belirtmek gerekirse hepsinden daha önemlisi zihniyet meselesidir. Biz, şiiri merkeze alan bir dünyadan koştuk. Bu dünyada şiiri, sadece bir edebî metin değil bir anlayış, duruş, kavrayış meselesi idi. İşte bu dünyaya aidiyetimiz var desek bile bu derinlikli bir ilişki değil. Eğer öyle olsa idi mimariden musikiye kadar her sanat dalında estetik ve fayda, mutlak hakikat ve güzellik isteği ve kaygısı sözümüzde, işimizde ve hayatımızda tezahür ederdi. Kısacası şiiriyeti kaybettik. O yüzden geçici olarak işe yarayan, geçişrici teklifler de tedbirler de yeterli sonucu veremeyecektir.

Osmanlı Padişahlarının kahir ekseriyeti şiir ya da bir güzel sanatla ilgilendiğinden bir ince ruha sahiptirler. Bundan dolayı içinde yaşamış olduğumuz yüzyıldan önce yaşamış şairler şiirleriyle hâlâ yaşamaya devam ediyorlar. Bu hususta gerek devleti yönetenler gerekse şehir eminlerine reçete olacak düşünceleriniz nelerdir?

Osmanlı bir rüyadan doğan bir devlettir. Dolayısıyla bir şiir medeniyetidir. Bu devletin inşasında Mevlâna, Yunus Emre, Âşık Paşa, Hoca Dehhanî gibi büyük şairlerin harcı vardır. Padişahların şiir yazmaları, şairlere verdikleri kıymet ve gösterdikleri ilgi de şüphesiz çok önemlidir. Bu bakımdan günümüzde de devlet yöneticileri ve mülki makamlar, bu konuda isterlerse elbette çok şey yapabilirler. Mesela yerel yöneticiler, hiç değilse kendi şehirlerindeki medfun şairleri aynı şekilde yaşayanları da tanıtmaya, hatıralarını yaşatmaya, yaşayanlara destek olma şeklinde bir tutum içerisinde olabilirler. İnsanın ihtiyacı sadece yol, su, elektrik değildir. Manevi ihtiyaçları karşılanmayanlar maddi hizmetleri de takdir edecek anlayıştan uzak kalırlar. Ama tekrar belirtirim ki bunlar da geçici çözümlerdir. İş, bu konuda da zihniyete gelip dayanmaktadır. Eğitim anlayışı pozitivizme göre şekillenmiş bir ülkede ne yaparsanız yapın bu konulara köklü ve kalıcı özüm bulunamaz. Çünkü biz zihniyeti eğitim sürecinde kazanıyoruz. Bu yüzden bize reçeteden önce ihtiyaç duyulan o reçeteyi yazacak ehliyet sahibi yöneticilere, eğitimcilere, sanatkârlara ihtiyaç vardır.

● Turan akmak

Canın İsterse

Pişmanlık korkusuyla artık doluyrsa için
Niyet edip tövbeye sarıl canın isterse
Aslını anladıysan o koşturduğun için
Feleğe kahrederek darıl canın isterse

Mantığa çalım atıp gerçeğe ermesen de
Ağarmış saçlarını bir daha örmesen de
O perişan halini aynada görmesen de
Hicranın kollarına seril canın isterse

Tefekkür gömleğini kullanmadan eskittin
Tutmasan da hepsini binlerce yemin ettin
Hayırdan yüz çevirip şer olana meylettin
Gamsızlık sofrasına kurul canın isterse

Pamuk gibi elini hep tutmayı umarken
Senden gelen dertlere bilerek göz yumarken
Mutluluğun resmini hayalinle yamarken
Ortada bırakana yar ol canın isterse

Kaderin sillesine alışır cesaretim
Çile meskenim olur beklemek inayetim
Bir merhabanla biter ebedi esaretim
Sadece düşlerimde diril canın isterse

Müsamere örneği acemice her tavrın
Vefa testine tabi yaşattığın bu cevrin
Sanki çöküş zamanım nefes aldığın devrin
Ben öldükten sonrası var ol canın isterse

Mana dolu iklimin kokusu duyulurken
Ömür denen uykudan ruhumuz ayılırken
Sevgi çekirdeğine hakikat koyulurken
Bir yalanın peşinde yorul canın isterse

● Hatice Ayşe Hasan

Fütâde

Bu bir yürek dökümü insafsız iyi dinle!
Kaderin hükmü ise karşı gelmek imkânsız
Serçe parmağımızdan görünmez bir iplikle
Tığlamıştık sevdayı gönlümüze ilmekle
Daldığın her uykuyu kâbusum bölsün ansız
'Yusuf' ol kuyuya düş fakat yâr diye inle!
Yokluğumda dalsan da sonu gelmeyen gama
Bil, vuslat nafiledir geri dönüş yok ama.

Kâh gamzeyim yüzünde, kâh o hüznün gölgesi
İnceden bir sızıyım yüreğine süzülen
Ciğerine işlenen merhemsiz bir yarayım
Gecene, doğsam bile göğe sadık yâr! Ayım
Cân-fersa derler bana sen hasreten ezilen
İhanetin banaydı hercainin bilgesi
Dilerim ki vefasız sen yandıkça yanasın
Efsûnlu gülüşüme dalıp dalıp donasın

Cerahat-ı meçhuldür yüreğine açtığım
Geçse de günler, aylar, hatta yıllar, yüzyıllar.
Hep âdilâne oldum gördüm ya ne haldesin,
Âfet peşinde koşan belirsiz bir yoldasın
Ah... Çivisiyle içe bırakırken iz, yıllar
Gönlünün kafesinden çok oluyor göçtüğüm
Bilirim kalp tavlânır yüreğinde saklıyım
Haramzade birine ölsem de yasaklıyım

Hâk değil miydi âcep bahtıma bekâm olmak
Caydın verdiğin sözden kıydın âhûnigah'a
Aman dilenme benden ve geri dönme sakın
Uzak dur benden uzak! Var git Allah'a yakın
Tövbe dedim adına girmem daha günâh'a
Nasip oldu sonunda içimden seni silmek
Nakışladım sevdami firrâta cangüdağ!
Harcadığın emekler, Züleyha'na elbet az!

Fütâde! Bana değil sığın desem ahına
'Ah' bile ezber bozup dâdüferyâd ederdi
Kalbi beyni gönlüyle huzura erdi şair
Kalmadı tek hâtıran inan mâziye dâir
Vazgeçtim bu sevdadan ve buraya kadardı
Hıçkırıklar dolacak hicrân giyen ruhuna
Hoş geldin demiştim ya şefkatle ağırladım
Değer bilmeyen yâri gönlümden uğurladım

● Erhan Çamurcu

Korkuyorum Allah'ım

Aczimin eseriyim neyim varsa korkumdan
Bir ben vardı içimde görünmüyor kürkümden
Ellerimle besledim şeytan benim şeytanım
Kovmanın mümkünü yok ne evim ne barkımdan

Sözümle dövdüğümü gönülden seven benim
Dilimin arasında boş lafı geven benim
Kurulmuş bir saltanat hüküm Hakk'tan bihaber
Hakk sözüyle iblisi cumhura öven benim

Şüphesiz ziyandayım zulmederim kendime
Dünya bir gölgeliktir ben yanarım derdime
Sırtlanmışım yükümü taşıyım ateşimi
Sadık kalamadım ben ezeldeki ahdime

Beni benle aldatır beni bana yererim
İki günde olurum üçüncü gün ererim
Tevazu gömleğiyle gizlerim tüm kibrimi
Hakk katında gizlimi göz önüne sererim

İbadetim açıktan küfrüm gizli kapaklı
Yoldaşlarım var benim hepsi kanlı bıçaklı
Ben ıslah ediciyim budur bütün iddiam
Taşıdığım odunlar hem eğri hem budaklı

Korkuyorum Allah'ım ayaklarım kayıyor
Kendi elim kendimin kuyusunu oyuyor
Gaflet sarmış her yanı bu ne tatlı bir uyku
Ben cennet düşündeyim cehennem gün sayıyor

● Hüseyin Zarar

Suskun

Hat safhaya ulaştı sol yanımda ki sızı
Toprağa bakar oldum yaş kemale ermeden
Boşuna çabalarım kesildi ömrün hızı
Fırtınalar duruldu rüzgâr esmez yel suskun.

Yüreğim kan ağlıyor cemalim ise gülmez
Sesim soluğum kesik nedeni kimse bilmez
Heceler düğümlendi maniler dile gelmez
Konuşan saz kırıldı tezene küs tel suskun

Nefsime muhalefet parmağımı emerim
Karın bele yapıştı sıkıştırdı kemerim
İstifi çoğaldıkça ağırlaştı semerim
Arzdan arşa varıldı omuzda yük bel suskun.

Gayrimüslim bir yargı kalemim kırılacak
Yafta boyna asılır can kime darılacak
Ne ana var ne baba kim kaldı sarılacak
Beden taşa sarıldı kollar kırık el suskun.

Katlim vacip olunca dileğim sorulmazsa
Kelime-i şahadet en son sözüm olmazsa
Yarenlerim dediğim namazımı kılmazsa
Başta imam darıldı taşıyacak sal suskun.

●Kadir Karaman

Türküm, Dilim Türkçe Benim

Anlayıp beni anlatır
Güldürür hem de ağlatır
Cümle cümle, satır satır
Türküm, dilim Türkçe benim.

Şölende; hanımlar, beyler
Türkü okur, şarkı söyler
Dinleyeni gönenç eyler.
Türküm, dilim Türkçe benim.

Dağda, ovada, denizde
Gülen gözde, mutlu yüzde,
Hasret özde, dua sözde
Türküm, dilim Türkçe benim.

Hamd olsun ki, dinim İslam
Bildirir ne? Helal, haram
Sana sonsuz şükür Mevla'm
Türküm, dilim Türkçe benim.

Kilimde var halıda var
Al bayrağın altında var
Çiçeklerin balında var
Türküm, dilim Türkçe benim.

Dünden bugüne ulaşır
Bugünü yarına taşır
Düşmanla ilk o savaşıır
Türküm, dilim Türkçe benim.

Dünün bugüne hamalı
Çalar çobanın kavalı
Tarihin enfes masalı
Türküm, dilim Türkçe benim.

Nöbet tutan taşlardan sor,
Uçan, uçmaz kuşlardan sor,
Gözden taşan yaşlardan sor
Türküm, dilim Türkçe benim.

Gördüğü, sevdiği gözün
Gülüp, ağlaması yüzün
Otağıdır sevinç, hüznün
Türküm, dilim Türkçe benim.

Günbatımı, seher yeli
Tezene inleten teli
Anadolu Türk'ün eli
Türküm, dilim Türkçe benim.

Asgari atlı ya yaya
Hakkı haykıran, dünyaya
Hükmeden kim, üç kıtaya
Mührü vuran mülke, benim!

Türküm, dilim Türkçe benim.

● Vahid Aslan

İndi

Mənə düşmənimdən “dost” düzəltdilər
“Kirvəlik” adında “tost” düzəltdilər
Axırda silsilə yas düzəltdilər
Hisində boğulan çırağam, indi.

Çox yatdım, yad oldum təməlim ilə
Sözüm uyuşmadı əməlim ilə
Öz sözüm, öz qanım, öz əlim ilə
Yazılmaq istəyən varağam, indi.

Şirin nağıllara uyan çağında,
Bükdülər belini Qarabağın da
Kəlbəcər adında, Laçın adında
Bağrı şaqqalanan torpağam, indi.

Gözəl Xocalını etdilər talan
Dolandı boynuna bir əfi ilan
Bulağı ağlayan, gülləri solan
Elatdan ayrılan yaylağam, indi.

Qəzəbi çatlasın Türk oğlu, Türkün
Gəlsin qisas adlı gözlədiyim gün
Şuşa qalasına sancılmaq üçün
Şəhidlər suvaran, bayrağam, indi.

Şair Ölümlüdür

● Süleyman Aydemir

Ölümü, bir manifesto olarak düşünürsek onun en fazla şairlere yakıştığı söylenebilir. Oysaki ölümlü şairler dâhil insan kisvesini taşıyan hiç kimseye konduramayız.

Şair ölür, kimi şiiriyle beraber kimi şiirinden önce. Kimi ise şiirinin ölümsüzlüğü ile bâki kalır Yunus gibi. Ölen sadece bedendir. Şiirler ise nice sağ bedene şifa olur. Bazen kelimeler yeni bir hüviyet kazanır şiirle. Şiirler okunur. Şiir, bedenden sıyrılarak ruha dokunur. Ruhun ölümsüzlüğüne ne kadar yaklaşırsa o kadar kalıcıdır şiir.

Tanıdığımız ve sevdiğiniz bir şairin şiirini o hayattayken okursanız hüzünlü bir şiir dahi olsa size bir mutluluk, bir coşkunluk hâli verir. Gelin görün ki şairi öldükten sonra yetim kalır şiir. Sevdiğiniz şairin şen şakrak bir şiirini mırıldanırsınız ve şiir bir sala havasına bürünür. Ta ki şairin ölümünü kabullenip şiirini sahiplenene kadar.

Yakinen tanıdığım şair, Bahaettin Karakoç'un şiirlerinde ve hayatında "ölüm"ün tuttuğu yere gelmek istiyorum. Ölümle ilgili yüzlerce şiir okumuştur Karakoç, bir o kadar da yazmıştır. Ölümünden sonra da birçok şiir yazıldı.

Kelimelerin ve zamanın da ölümlü olduğunu düşünürsek ölümün hayatımızda ne kadar yer tuttuğunu kestirebiliriz. Kestiremediğimiz tek şey, ölümle yolumuzun ne zaman kesişeceği. Karakoç, ziyaretine gittiğim bir sıra "Bir önceki gün şekerim çok yükseldi. Ölüyordum az kalsın." demişti. Başka bir muhabbette de "Akşam yine rahatsızlandım. Bu sefer kesin gidiyorum derken yine gidemedim" demişti. Evinin merdivenlerinden düşüp ameliyat olmuştu bir seferinde. Beyinden ciddi bir ameliyat. Taburcu olduktan sonra yanına uğradığımda "Yine ölmeyi beceremedim Süleyman" diye karşılık vermişti gülerken. Bunlar benim bildiklerim.

Ölümü birçok kez talim eden bir şairin hâlâ lizizmle dolu aşk şiirleri yazmasına şaşırılmışım. Korkmuyordu ölümden. Ölümle ilgili konuştuğumuz zaman, ölümün de hayat gibi doğal bir şey olduğunu söyler; pek aldırılmazdı. Ölümüne meydan okumadı, kabullendi.

Karakoç'un sözleri, Yunus'un Tapduk Emre'nin dergâhına taşıdığı odunlar gibidir. Karşısındakini makamına, görünüşüne bakmaz lafı bir iskambil kâğıdı gibi ortaya sererdi.

Beni, şairliğinden daha çok etkileyen bu durudur. Her insanın bir duruşu olmalıdır elbette. Ama şairin duruşu insanlara örnek olmalıdır. Karakoç'un lafını budaktan sakınmayan bu esaslı duruşundaki sır da ölüme karşı aldığı tavırda aranmalıdır. Ölümü, sıradan bir eylem olarak gören, ondan korkmayan, onu yaradan dışında sığınak arayışında olmayan bir şairden başka bir tavır da beklenemezdi.

Bir gün Karakoç'la beraber İstanbul Kağıthane'de bir markete gittik alışveriş yapmaya. Dönüşte laf açıldı ölümden. "Türk şiirinin Dede Korkut'u"nun ölüm karşısında aldığı tavrı merak etmişim. Durdu, gözlerini gözlerime sabitledi. Ciddi, vakur bir tavırla "Kartal gibi yaşadım, kartal gibi de öleceğim. Mesele insan olmakta, insan kalabilmekte" dedi. Bu çizgisinden de hayatı boyunca sapmadı. Bu çizgi üzerinde bir ömür tökezlemeden durabilmek en büyük şiir değil mi zaten?

"Bir Mum Işığının Fotoğrafı" adlı bir şiiri var Karakoç'un ölüme senfonik anlamlar kattığı. Belki de gerçek hayatta şahit olduğu olayları kurguyla anlattığı bir gizemin adıdır bu. "Mum Işığının Fotoğrafı" esasen ölümün fotoğrafıdır. Gaibi bilmeyen şair, gaibi anlatmak için mum ışığını tercih etmiş. Ölüm, acıdır; yakar ama aynı ölüm Hakka gidilen bir yoldur, aydınlıktır, ışıktır. Şair, şair dedesini anarak yürütür şiir vagonunun mısralarını:

"Boylu boyunca uzanmış yatan dedemin
Ne kaşları, ne gözleri oynuyordu
Kehribar rengi almıştı çehresi
Ne soluğu çıkıyordu, ne sesi
Ninem, annem, teyzelerim
Hıçkıra hıçkıra ağlıyorlardı
İçeri, dışarı insan kaynıyordu
Kimse ilgilenmiyordu benimle"

Karakoç, dedesinin boylu boyunca uzanması tabirini kullanırken şaşkındır. Çünkü Anadolu insanı edebinden herkesin içinde boylu boyunca uzanmaz. Bu şaşkınlık şairin çocukluğunu anlattığı ve bir çocuk gibi büyüttüğü mahcup bir şaşkınlıktır. Dedesini hiç böyle görmemiştir. Bunca insan topluluğunun ve feryadın bir çocuktaki(kendindeki) izlenimini tahkiye üslubuyla anlatan şair, şiiri de

tahkiyeyi de bir kenara bırakıp ölümle yüzleşmeye çalışır. Bu yüzleşmede ölüm anında da tadacağı yalnızlığın provasını yapmaktadır. Kalabalıklar arasındaki yalnızlık şairlerin kaderidir. Evet. Ortak zeminde yeryüzü sakinlerinin hepsi yalnızlıkla aşılanmıştır. Başı da sonu da yalnızlıktır hayatın. İnsana kalan ise ortalarda oyalanmak...

Şiirin ortalarından devam edelim. Dedesinin yıkanmasını, kefenlenip tabuta sarılmasını ve gömülmesini tasvir eden Karakoç, mısralarını tabuta çakılan tahtalardan biri gibi kurar. Cilası ve verniği olan tahtalar:

*“Bütün bunlar bir kitabın dibâcesi
Ne zaman bir salâ okunsa minarelerden
Yine bir can kütüğü devrilmiş derdim ben
Babam hep ölüme hazırlardı kendini
Kelime-i şehâdet getirerek öldü bir cumâ gecesi”*

Mezardaki hayat ve sonrası hakkındaki belirsizlik bir kitap olarak tasarlanır. Gördükleri ise bu kitabın ön sözüdür. Minareler bu kitaptan haber verirler. Her can birer kütüktür, devrilir. Şair, ölenlerin kimliğini, kişiliğini hesaba katmaz; devrilen her ağacın gümbürtüsünü hisseder canında. Her can başka bir canın üstüne devrilir. Dede, baba ve Karakoç. İnsandan insana ölüm miras kalır...

Cahit Sıtkı'nın yaşama dair şiirlerini okurken ölümü çokça yâd ederiz. Çünkü yaşamı anlamlı kılan ölümün varlığıdır. Karakoç'ta ölümü anmadığı zamanları yine “ölüm” metaforuyla anlatır:

*“Otuz Beş Yaş şiirini okuduğumda Cahit'ten
Ne Azrail'in varlığı, ne ölüm gündemdeydi
Hiç toprağa basmıyor göklerde yaşıyordum
Hep şiir esansı damıtıyordum gördüklerimizden”*

İnsan, topraktan yaratılmıştır. “Toprağa basmıyor göklerde yaşıyorum” diyen şair, ölümden uzaklaşmak ister. Has şiiri arar; bulur ve ruhlara sunar şiirin esans kokusunu. Sonunda her fani gibi toprağa adım atar. Adımı ne kadar ağır olursa ölüme o kadar yaklaşır ve beden adım atamayacak hâle geldiğinde ruh koşmaya başlar.

Ne zaman ölüm aklıma gelse kendi ölümümü anımsarım. Faniliğin kısılcığında ne kadar daha ömür tüketeceğimi düşünürüm. Aklıma Necip Fazıl'ın ölümle ilgili şu mısraları gelir:

*“Sarkık dudaklarının ucunda bir çizgi var;
Küçük bir çizgi, küçük, titreyen bir an kadar.
Sarkık dudaklarında asılı titrek bir an;
Belli ki, birdenbire gitmiş çırpınamadan.
Bu benim kendi ölüm, bu benim kendi ölüm;
Bana geldiği zaman, böyle gelecek ölüm”*

Necip Fazıl'ın vefat tarihi 25 Mayıs 1983'tür. Ba-haettin Karakoç, Ekim 1983'te Kar Sesi adlı kitabında aynı yıl, sıcağı sıcağına Necip Fazıl'ı andığı bir şiir yazar. “Yeni Selâmlar Besteleriz Yeni Sevdalara” adını taşıyan bu şiir, bir veda edıştır Necip Fazıl'a. “Yeni selam bestelemek” yeni bir şiirdir şair için. Yeni sevda ise, Müslüman kimliği ile Allah'a kavuşmak. Ayetten, Necip Fazıl'ın eserlerinden alıntı ve anıştırma yoluyla bahseden Karakoç, mısralarını ölüme giden bir insanı yolcu eder gibi şöyle sürdürür:

*“Dünya ki sır yüklü bir otel odası
Ne kaderler sergilenmiş çivi yaralarında
Unutulmuş eşya gibi göz ve parmak izleri
Geçmişlerini sayıklarlar tavan aralarında”*

Karakoç, Necip Fazıl'ın ölümünü şiirle anlatır ve her ölümlü gibi başını ölümün kauçuktan yastığına koyar. Onu anlatan şiirler yazılır şairlerce. Şairin ölümünü, ölümlü olan şairlerin anlattığı şiirler... Şöyle bir düşünceye kapılırım bazen: İnsan kelimelerden mi ibaret?

İnsan; belli bir yaşa gelip, sevdiklerinin çoğunu kaybedince ölümün hayatında yaşamdan daha fazla yer kapladığı izlenimine kapılır. Ailesini, dostlarını, değer verdiklerini, sevdiklerini anar ölmüş olsalar bile. Bu da kişiyi zihinde yaşatıp ruhu teselli etmek değil midir, teselliden gayrı neyimiz kaldı ki ölmüşlerimizle aramızda?

● Zərəngiz Dəmirçi Qayalı

Qarşıla

Ucu şiş qayalı uca dağları,
Görməyə gəlmişəm, ana, qarşıla!
Mən səni içimdə ürək bilərdim,
İndi can bilmişəm, sona, qarşıla!

Dünya nə şirinmiş keçə bilmirsən?
Göz yaşı acıdır, içə bilmirsən....
Yaxçını-yamanı seçə bilmirsən,
Ürək, sən də yana-yana, qarşıla!

Əzəldən: "Can!"-dedi, bu dünya mənə,
Sonradan bürüdü dumana, çənə,
Atamı, anamı istərəm yenə,
Bəlkə, yuxularda dönə, qarşıla!

Dünya sirr qazanı tökülsə dolmaz,
Hər düşünən kimsə ağıllı olmaz,
Cavanlıq keçəndi, axıra qalmaz,
Qocalıq gəlsə də, yenə qarşıla!

Zərəngiz, ədalət dəvə bonunda,
Yaxşı da, yaman da oynar oyununda!
Beşcə qarış yer ver, ana qoynunda,
Ey vətən, sığındım sənə, qarşıla!

● Mehmet Baş

Dağlar

Bu dağlar bizim dağlar
Kalmadı izim dağlar
Sarpa sardı yollarım
Kırıldı dizim dağlar

Bu dağlar ala dağlar
Ruhumda kala dağlar
Sabahın seherinde
Düşerim yola dağlar

Bu dağlar kara dağlar
İçimde yara dağlar
Sıgınırım gölgene
Düşürme dara dağlar

Bu dağlar taşlı dağlar
Gözleri yaşlı dağlar
Kırpiklerin ok durur
Oy hilal kaşlı dağlar

Bu dağlar karlı dağlar
Eteği narlı dağlar
Tutuşur ateş olur
Gecesi zarlı dağlar

Bu dağlar gülüm dağlar
Yokluğu ölüm dağlar
Konuşamam bir türlü
Lal olmuş dilim dağlar

Yunus Çeşmesine Susamış Gönüllere

● Fatih Kandemir

(Arzuhâl niyetine...)

Pîrimiz Yunus Emre (selam olsun sana üstadımız), ağlayan yüreklerimize çeşmeden bir yudum ikram eylesen de nurundan içsek kana kana yahut kanaya kanaya...

*Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni*

Aman Allah'ım ne aşktır bu... Ne yüce bir aşktır bu. Ne büyük şükür sana ne sınırsız mutluluk Yunus Can'a ki "Bana seni gerek, seni" buyurmuş. Artık buyurmuş demektir biz aciz kullarına düşen...

Aşkın kıyısından geçerken gönlüne büyük yara almış garip bir kulun olarak Yüce Yunus'a "aşk"ta lütfettiğin bu "NASİBE" –ki o aşkla Yunusça bir mısra söyleyecek kudrete sahip olsam bu dünyadaki en büyük servetim olurdu o mısra benim-gıpta etmek de bizim nasibimize düştü.

Âh Yunus... Âh...

*Cennet Cennet dedikleri birkaç köşkle birkaç huri
İsteyene ver sen anı bana seni gerek seni*

Üstadım, ne derin bir deniz var sende... Nerede bu anlam bu mana şimdi bizde...

Neyi niçin istediğini fark edensin... Neyin güzel olduğunu ve sana niçin güzel göründüğünü bilensin...

"Her şeyden" geçip de sevgilinin aşkında huzura erensin. Aşk öğret bize... Aşk unutan yüreklerimize hatırlat aşkın güzelliklerini. Gurbetteyiz bu dünyada... Hüzün ve özlemle doluyuz dar-ı fenâda...

Kimse merhem olamadı, olmaz da aşk yarasına... "Aşk ki vardır, gerisi vesairedir." diye yazıyor bizim okuduğumuz kitaplarda...

Fakir gönlümüz aşkın gölgesinden bile geçememiş şu vakte kadar.

Gölge varlıkta bile huzura erememiş türlü mısraın saf durduğu naçar yüreğimiz. "Aşkta huzur değil, hüznün vardır." diyesim geldi ansızın. Üze-

rimi karanlık örtüsüyle örten gecenin sonsuz derinliklerine gizliyorum hüznümü. Neden hüznülyüm... Bunu sormak da hüznün veriyor şimdi bana. Yoksa sormamalı mıydım? Kaldı ki hüznün değil midir şiirin en kıdemli ve sadık sevgilisi? Hüznün değil midir selvi boyu sevgililerden şaire kalan dert yüklü miras? Belki de şairin (Hilmi Yavuz) meşhur dizesi özetliyor söze ve şiire müptelâ olmuş gönüllerimizin hâlini: "Hüznün ki en çok yakışandır bize"

Yunus Can'ım... Pîrim ben hâlâ sözümdeyim... Hâlâ yıllar önce bir bahar akşamı sana ithaf ettiğim mısraların cevabını bekliyorum senden ve senin gibi gönül dostlarından:

Ben diyorum:

*Söyle bana Pîrim ey Yunus Emre
Yanıp yanıp sönmek benim hakkım mı
Üç yerin üçüne düşünce cemre
İlkbahara dönmek benim hakkım mı*

Sen bana gönlümün ta içinden sesleniyorsun:

*Ben yürürüm yana yana
Aşk boyadı beni kana
Ne âkilem ne divâne
Gel gör beni aşk neyledi*

Sözüne kurbanım senin, şiirine hayranım senin... Şiirinin her bir harfiyle mühürlüdür kalbim! Sonra bir cesaretle dönüyorum suskun mısralarıma:

*Tutacağım eller bana uymuyor
Çalacağım teller bana uymuyor
Sevdiğim güzeller bana uymuyor
Bu aşk ile yanmak benim hakkım mı*

Sesini duyuyorum yine gönül aynamın seni gösteren gül bahçelerinde:

*Benzim sarı gözlerim yaş
Bağrım pare ciğerim baş
Hâlden bilen dertli kardaş
Gel gör beni aşk neyledi*

Çağır beni Yunus'um, çağır bizi Yunus'um! Göster bize aşkı... Göster ki görelim güzelliğini sevgilimizin! Göster ki görelim güzelliğini "Sevgililer Sevgilisi"nin... (s.a.v.) Bizim de gönlümüzün tek çaresi olsun "biçarelik"...

Biz de sen gibi diyelim:

*Miskin Yunus biçareyim
Baştan ayağa yâreyim
Dost elinden avareyim
Gel gör beni aşk ne'yledi*

Kimi davet edelim ki yüreğimize, yüreğimizi aşka senin gibi hazırlamadan? Senin gibi gönlümüzü "Kanla boyamadan, Mecnun olubun yürümeden..."

Sen yârin için ağlarken, biz yâri için için ağlatmaktan başka ne yapıyoruz ki...

Sen sevgilinin kendisini gördüğün için ağlıyorsun, biz de sevgilinin sadece gölgesinin güzelliğinde serinletiyoruz (!) aşk ateşine hasret yüreklerimizi. En acısı da gölgenin gerçek suretini bilmeden, gölgenin karanlıklarında boğularak...

Yıkık gönlümüzü senin mısralarınla yeniden inşa ediyoruz. Senin çeşmenden su serpiyoruz sızlayan yaralarımıza...

*Sensin kerim sensin rahim Allah sana sundum elim
Senden artık yoktur emin Allah sana sundum elim*

Senden güç alarak sesleniyoruz gül kokulu yâre... Senin sözlerinle doldurup sesleniyoruz adını bile anarken O'nun aşkından kızaran dudaklarımızı birbirine sımsıkı kavuşturarak...

*Canım kurban olsun senin yoluna
Adı güzel kendi güzel Muhammed
Şefâat eyle bu kemter kuluna
Adı güzel kendi güzel Muhammed*

Ne var ki aşkı arayan dillerimize, gönüllerimize bir hicran yağmuru çiseliyor.

Öyle bir yağmur ki her damlası bir ateş... Öyle bir yağmur ki her damlası bir hasret parıltısı...

Söz ki nihayet bulmuyor yârdan bahsedince. Şiir ki bırakmıyor peşini elest bezminden beri sevgiliyi arayan haykırırlarımızın...

Şiirce söylüyoruz derdimizi, şairce yürüyoruz bizi aşkın vuslata götürececek çöllerinde...

Dervişçe dönüyoruz ellerimizi "Hakk'tan alıp halka sunarak"...

Pervane gibi dönüyoruz aşk ateşinin çevresinde... Her dönüşte aşka biraz daha yaklaşıyoruz. Yaklaştıkça yakıyoruz kanadımızı bu ateşin hararetiyle... Yanamıyoruz Yunus'um! Yanamıyoruz sen gibi...

Sen gibi söyleyemiyoruz sözü, sen gibi yaşayamıyoruz aşkı...

Ne kadar söylesek de yazsak da senin engin denizlerine düşemiyor bir damlası ne gözyaşımızın ne şiirimizin ne de hayallerimizin...

Aşka hasret olduğumuz kadar hasretiz Yunus çeşmene... Belki de çeşmene hasret kaldığımızdan uzak bize aşk...

Bir zerre anlama gayreti gösterse yüreğimiz bu hasretin sebebini; çeşmenden, aşktan ve "Sevgililer Sevgilisi"nden neden ayrı düştüğümüzü... Sorsa niçin "aşk çeşmene hasret kaldığını dudaklarımızın" Yine bir dizeden (Şemseddin Sivasî) alıyor dersini bu yoldaki çiğ yüreklerimiz:

Pâdişâh konmaz saraya, hâne mamûr olmadan

Ve kalem de ayrılıyor, sözde ve şiirde gücü kesilen zayıf parmaklarımızdan... Susuz dillerimizden dökülen hüznün satırları da susuyor:

*Toprağa gark olmuş nazik tenleri
Söylemeden kalmış tatlı dilleri*

dercesine... Gel duadan unutma bizi Yunus'um...

● Metin Özarlan

İnatçı Şiir

Nicedir zihnimde dolaşır durur
Bir türlü dilime gelmez o şiir
Sözlerimi suskunluğa savurur
Neyi desem asla olmaz o şiir

Arasam bulamam o şuur ben
Yazamam şuuruz bu şiiri ben
Derdine sığınan her şairi ben
Görüp gözyaşımı silmez o şiir

Ne cümleye izin verir yazılsın
Ne mısraa imkân tanır dizilsin
Yeter ona, söyleyeni üzülsün
Beni de kaale almaz o şiir

Kelimeler ardı sıra dolandır
İmaj mazmun birbirine belendir
Ona muhtaç olduğumu kullanır
Hatır gönül nedir bilmez o şiir

Yaralı gönlümü yandırıp yakıp
Söz mülkünde tek ü تنها bırakıp
Şu üç beş dörtlüğe yan gözle bakıp
Küser de yüzüme gülmez o şiir

